

"Mémoires romang" R. 628--
-Recueil de Récitations-

ព្រៃលេវណាសិក្ស

ក្រោដ - សុទ្ធស័យ

[គុណ] ស (១៨៤៩ គម្ពារ [គម្ពារ])

P. 49
D. 34
N° 268

ពន្លេត្វបន្ទីរកំណើន

លម្អាប់គ្រប់ហាក់

ន. ស. ៦៦៨៦

គ. ស. ១៩៩៣

ក្រសួង

ព្រៃស្វែរ សិក្សា

ក្រុង - ស្តីត

គុបង្ក (សោកម្មជាប្រើប្រាស់)

មេស្ទិតសំវិធ

សមាប័ប្រចាំក

B-138. 7682

29-16-190

១៩៥៣

- ១. - សុទ្ធសូល
- ២. - គិតិត
- ៣. - សុភាសិត
- ៤. - ពាក្យស្មរ

សមាប័គុបង្ក

ជាតិ មនុស្សប្រស [សិក្សា] មែនការបែនសញ្ញានូវ !

ទិន្នន័យបែនដឹងចុច គា ទីបានថ្មីច្បាប់សល់ជាតិ [សុក]

សូមលោកអាណាពន្លេក្រោតមិនជាមុនសិល

ពាក្យុស	ពាក្យុស	ទំព័រ	បន្ទាត់
សរស់	សរស់	៦	៦
ម៉ាទី	ម៉ាទី	៨	៥
ចុស្សា	ចុស្សា	៩	១
"	"	៧	៧
ស៊ែរ	ស៊ែរ	១១	៦
លោកស្រីយ	លោកស្រីយ	១២	៣
ពិធាក	ពិធាក	១៣	៤
ឬ	ឬ	១៤	៥
សរស់	សរស់	១៥	៥
រហូស	រហូស	១៦	៣
ខេវ	ខេវ	១៧	១៦
គណន៍	គណន៍	២៨	៥
ផ្លូវ	ផ្លូវ	៣៩	៣
បត្រិត	បត្រិត	៤៩	៥
ទិមយ	ទិមយ	៥០	១០
បំពេះ	បំពេះ	៦១	៦

କାର୍ଯ୍ୟୀ ସ

କାର୍ଯ୍ୟୀ କ୍ରୀ
୧

ଦେଶ

ଚନ୍ଦ୍ର

ପିଣ୍ଡମ

ପିଣ୍ଡମ

ଦେଶ

ଥ

ବଳ

ବଳ

ଦେଶ

୧୬

ପିଣ୍ଡମ

ପିଣ୍ଡମ

ଦେଶ

ଗ

ଫର୍ମଚ

ଫର୍ମଚ

ଦେଶ

ଧ

ଫର୍ମଚ

ଫର୍ମଚ

ଦେଶ

୧୭

ଫର୍ମଚ

ଫର୍ମଚ

ଦେଶ

୧୮

କା

କାନ

ଦେଶ

ର

କା

କା

ଦେଶ

୧୦

କା

କା

ଦେଶ

୧୧

ହୀସସ

ହୀସସ

ଦେଶ

୧୨

ହୀସସ

ହୀସସ

ଦେଶ

ଥ

ହୀସସ

ହୀସସ

ଦେଶ

ଧ

ହୀସସ

ହୀସସ

ଦେଶ

ର

ហេ ! កម្មាធ - កម្មានីតិដងតាំងខ្សោយ
បន្ទាកទូល់ខ្សោយត្រប់ទ្របាត
ទំរកទំព្រៃនទ្រមានបាន
ទ្រជាតិទ្របៀនបីនក
ត្រប់ទ្របៀយ !

អាហ្វេមកបា
តា

អក្សរសាស្ត្រ ច្បាស់លោកប្រជាស
 ចាតិត្រ ច្បាកដ ជាពន្លឹងចាតិត្រ
 ភ្នំស្អាតហត្ថល័យ អក្សរល័យ
 ជាតិករលាយ; (ចាប - ពិន .)

ដើម្បីសិទ្ធិ:

១ - ទ្វាមាតុក សារិតិទេទាន់សម្រួលិយម,

២ - វគ្គធម្ពនធិន្ទូរ, គក្យធម្ពន្ទូរ, សិល្បៃ -
 ទិន្ទីមំហាបីន្ទូរ, ពាក្យរពេចន់របស់លោក

លោកអូក ច្បាស់ន្ទូរប្បរណ៍ - សម្រួលិយ និងដើម្បីជាតិ គិនធបករណ៍ ដល់
 អស់លោក គិនធបករណ៍ និងទ្វាមាតុក គារបញ្ជាផ្ទៃបាន និងមេស្ស គិនធបករណ៍ ,
 ហាត់កាន់, ឱ្យបានមានបំណានជាងកចន និងរៀប - គិនធបករណ៍ និងសេវាកេវៈ ។
 [ពោន់ពេលនេះ ជាសតវគ្រេទេ ៦០ ហើយ ! ថែកសេវាកេវ សិក្សា

(ouvrage classique) និងរបៀបរកនៅក្នុងឯកសារ មិនដូចប៉ុណ្ណោះ គិនធបករណ៍
 សេចក្តីត្រូវការបសិយ្យដែន្នូរ ដូចសព្វថ្មីនេះនេះ ។

[ពោន់ពេលនេះ ជាមួយការិសលមាតុកសា, អក្សរសាស្ត្រ យើង
 គិនធបករណ៍ និងសេចក្តីត្រូវការបសិយ្យ ។]

សៀវភៅនេះ មិនមែនកំពង់ទ្រូវដោយសមតាតកិច្ចបស់ខ្លួនទេ កំពង់ទ្រូវដោយការចែកចាយក្នុងបម្រុបបាលពាក្យពេល ពីសារពិមាន ផ្សេងៗ ទេ; ពីស្ម័គ្រាប់ផ្សេងៗ មានស្ម័គ្រាប់បែកសិក្សាដោដៅដើម ឱ្យនឹងពីសៀវភៅដំឡើង - គួរបានទេ; ដែលស្តីសុចិត្តជល់ការរៀបចំចែកចាយ ។

ប៉ុណ្ណោះដូចមែន, ឪស្ថមអគយាទាសអំពីសំណាក់លាកអក្រាប្បញ្ញត្រ ទាន់ធ្លាយ: អតិថិជនបច្ចុប្បន្ន តើកនឹងប៉ុន្តែបម្រុបបៀវង់ទៅហើយ នៅមានតក់ សេចក្តី ឬ មិនបានគឺបានគឺតាន់សព្វគឺប៉ុចបំណាក់ ។
ម្យានទៅ, ដើម្បីនឹងសម្រួលចិត្តជល់អស់លាកគឺបានគឺនាំនឹង ធ្លាយ កន្លែការរៀបចំមេរៀន ឪប៉ុចកសៀវភៅនេះជានៅឯណា នៅក្នុង តាម កម្រិតធម្មិការ ឬរបៀបបានគឺនៃ ដូចនេះ គឺ:

១ - និយាយអំពីករណីយកិច្ចបស់សិស្ស ឬកិច្ចដែលសិស្សគឺ ចំពេញនៅក្នុងគុណ;

២ - និយាយអំពីករណីយកិច្ចបស់សិស្ស ឬកិច្ចដែលសិស្សគឺ ចំពេញនៅក្នុងគុណ;

៣ - និយាយអំពីករណីយកិច្ច ដែលសិស្សគឺចំពេញនៅក្នុងគុណ ឬសាលារៀន ឬសាលាបាតិចដែលពាលរដ្ឋមាត្រាកំណត់ ត្រូវត្រូវដោយការបង់បាត់ ចំពេញដោយសិទ្ធិ ។

និមួយនិមួយ កន្លែកនិមួយ មានអប់រំដោយ :

ក - សំណុលស្សែល;

ទ - គំនិត ប្រុងចុះគិត (idée générale);

គ - សុវារណិតប្បញ្ញត្តាលស;

យ - ពាក្យហេឡូស្ស;

គឺនឹងដែលគីឡេនីនមេរីនធនានា គាន់តីគីឡូប៊ែ ឬបើក
ទីតែសែរៗរោគ កើយឱ្យក្រាមពេញចិត្ត មេរីនរៀបច្បាប់សប ! តើបើទីក
ជាសែរៗរោគ នូវបំគាមទិន្នន័យការឃើសនេះកំដោយ កើម្មាត់
ឱ្យបានស្អែមចេចសំព័បណា គឺនឹងទាន់នាយកដោយនៅ, ពេលខ្លួន
មែនបានរៀបមេរីនគីមេត្តាបិត ។

មេរីនគីនីសែរៗរោគ មាននឹងមានវី សបនីតែលាកិត្យីន
លកបរីនីន គាមថាកំ គាមកម្មាំនីសក្រុម្ភារបស់សិស្សលាកិត្យី
ចុះ ។ សែរៗរោគនេះគាន់តីជាទីនីទិន្នន័យករណ៍ ឬទីបទមិណាទា
បុណ្យនានា ឯកម្មាំនីសិស្ស និតិកម្មាំនីធ្វើសក្តី ការណោនាំសប
តិតែលីគីជាមួយគេសក់ការបង្ហាញ ពោលគីសបក់សរីរៀបស់
សិស្សច្បាប់គាន់សបក់បៀវេចនាន់ទេស់កាល់ចុះពេល៖ “អនាគត
របស់បៀទេសជាតិមាតុក្យមិ សង្គមនៅតិតែកម្មាំនីបញ្ហា - សមតាត

សស់យុវេ-យុវេនារៀត់ទៅកាយទេះ ” ។

ឱ្យសមទិន្នន័យរក្សាទេបំពេះ និញ្ញាណាមួយអក្រក្រចាំនុយ
ដែលចាំបាច់ការក្រោមធម្មតា និងសមទិន្នន័យអក្រក្រចាំនុយសការៗ

លួតលាស់ប្រើប្រាស់ទៅក្នុងបច្ចុប្បន្នទេ ! ។

សូមបន្ទីសុវត្ថិភាសាដាក់បានទុនីវិនិច្ឆ័យ ដូចការប្រជុំសក្តី

លហក ! !

ជាតិយើងបើងឯកព្រៃន៉ីណ៍ នៅក្នុង ៣:

ទី ១ ប្រសសិរីចំណុះ ទី ២ មនុសម្បតិកាតា ទី ៣ កាតា
មានកម្លាំង !

នៅក្នុង, កញ្ចប់

១៩៥៦
២២៤៥

ក.សូម, គឺបាន (នៅកម្ពុជា)

— នៅ —

ភាគទី ១

ករណីយកិច្ចសិលាលវេន . . .

វិធានសាធារណៈ

សម្រាប់សាធារណៈ

វិធានសាធារណៈ

— សាធារណៈជាទីក សាធារណៈវិគិត !

— សាធារណៈជាទីក សាធារណៈរដ្ឋបាល !

មេដ្ឋានទី ១

[ប្រយោជន៍សាលាដែវ]

កវត្ថុការប្រាក់ប្រាក់សាលា	បានឯកមានចំនួនប្រាក់សាលា	៧
សេវាឌីតិចបំបាត់ឡើងកន្លែងបាន	ដើម្បីព្រមទាំងមែលសរស់របស់	៧
ក្រុមសេវាឌីនក្នុងក្រុមទៅក្នុង	ប្រកបដែកសង្គមឱ្យការកូលិះនៅ	៧
ប៉ឺសំណើណាមានជួយក្រុមទៅគេ	គិតបំណែងញាតុបាន	៧
ដីនឹងទាំងដីបិនាទីរកេត្ត	ដែលបានឯកមានយើងលោក្នាលា	៧
ផលលេខៗពេជ្ររណីទាំងប្រាក់ប្រាក់	យើងបានដីនឹងត្រានសល់តីនុណា	៧
ហេតុអេខៗក្នុងក្រុមទៅក្នុង	តីបេចះម៉ាមួនបានដោយការ	៧
នឹងបានបៀវត្សក្នុងកវត្ថុការ	ចិត្តម៉ាកាតុត្រូវនូវលោ	៧
ប៉ឺអុកមិនបានក្រុមទៅក្នុងក្រុមទៅ	ជំនាញតាមបេចះដីនឹងទីសក្រោះ	៧
កកសីរីទាហានវិច្ឆេកា	សំរាប់ជំនាញបាន	៧
	(សង្គមធម៌ចិត្តសិក្សាទាំង ៣៩៤)	

កិ- សព្វពន្លឺលេ:

ប្រី = [កន្លែង នៃតិច, សកទេស ៧

ពេជ្ររណី = ដី

ប្រុវិត្ស = [បាក់នៃ

អាត្រា = ២៩

១ - គិតិត:

“សាលាហរណីជាចិកសានដិត”,

២ - ពាក្យស្ម:

សាលាហរណីមានបរយាជនឹងចុមចុះ ?

អកដែលមិនបានហរណីបំណោះ តើបកបារធានាបច្ចាញីបែបណាមួន ?

មេដ្ឋានទី ២

បន្ទប់ដ្ឋានទី ៣

បន្ទប់ហរណីទី	មិនគូចមិនដំ	ដែលទូលើយ៉ែងសក
ឯណាមេរយដៃពីនេះ	ប្ដឹងជាបីចាក់	មួយឯណាមិត្តមាត្រា
នៅបច្ចុប្បន្នបែង ។	បរិចណភាព	ដែលទូទាត់បាន
ហរណីបំបាត់ខ្លា	នៅវាន់សំឡាល់	កណ្តាលទានស្ថែ
មួយចាក់តុលេសា	សម្រាប់លិណាស់ ។	បានគ្រាយឆ្នាំ
សំកប់ពុកគ្រុម	សំស្បីស្បែមាតស	និងហរណីផ្លា
បាត់ខ្លាណាប់ស	ដើម្បីបានគ្រាស	សានដិតម៉ោង ។

ក – សព្វពស្តុលេ

ីណា = (ម.ច. នានា) គីឡូនាសហគ្រោះបែកតិច

ធ្លី = ឆ្លី, ទេសាច់ ។

ជី = រាជដំបូល

វិស្សុមេកាស = គម្រោគសិស្សរបៀបស្ថាកម្មំនៅបាន

កំកង ។

សាប់ដីកម្មំដី = សាប់ដីនឹងកម្មំនឹង កំតែឡើងដោយការបាត់ ។

៤ – គិតិត

ខ្លួនរបស់ខ្លួន ដើម្បីបំពាត់សេចក្តីល្អឥឡូវ ។

៥ – ពោក្យស្មោះ

បន្ទប់របស់អក និចកជាប់នានាបាក់? នៅមុខបាក់រប់នានាបី? អកត្រូវបាក់បានប្រាប់យាមធម៌នីមី?

ប្រចាំសប្តាហ៍

បង្កប់ដ្ឋាន (តបច)

សមិយប្បរកណ៍

នីមួយកប់គាន

ទ្វកូលជាទាង

ឃុំដែរដើម្បី

ខាងដែយកម្មាំន

បុរីកំពាំង

អាត់អ្នវាប៉ូនប៉ូន ។

ពាងបាយនុស្ស

យើនលំនីសប្បស

កំតមកស្ថុទៅ

តីវាំនុឃុំនុំន

យាំនុំនុំហុត

ទោនឡាយនូរុត

នៅជាតិកំណែក ។

គិតនេះនឹង

បីតាមដីពេះ

បាកសាធារ៉េត

ដីជាបុណ្យ

បានសាន្តូរកិត

ឬកកំណែក

តាមកម្ពុជានេះ

បីគិតូត្រូវត្រូវ

សមិយត្រូវ

ផ្លូវការតែ

បាយជនយាំនុំដំ

ពុតសំព័េ

តែដូសមិនដី

គិតនានាកំរប់ ។

(ស្រីព័ន្ធដឹងសិក្សា ទាំ ១៩៥០)

ក - សំណុំស្រួល៖

កំបាំងបាត = គិតកដីសលគិតមិនយ៉ែង ដូចជាពួនីថ្មូលាច ដែល

កំពាំងលិចធាតិនិងបន្ទិច មុនកំពុលកំ ។

ប្រែកស្រួល = ហាត់ប៉ីកប៉ីនគន់បោយ ព្រះប៊ែនេះសំល្បរ-
សក្សនានា ។

បំប្រើតិច = ដែលចូរ, ដែលពិត, ដែលចូកដ ។

ធុមិតិះ = ធម៌ចំពោះ រៀមនុពលម៉ា ព្រឹងឈាយចានបុណ្យ
ព្រឹងចានបុណ្យ ។

ទី១ គិតិតិ

សមិយកទូរ	ផ្លូវរៀនសារព័្	បោយាភ័ន្ធយ៉ាន់ដំ
គិតិតិតម្លៃព័្	តែដើរសមិទ្ធរៀង	គិតិតិតម្លៃគេកប់ ។

ទី២ ពាក្យស្រី

សមិយបុរាណ ពាស់ ។ ចិនកប់គានបានម៉ែន ? ដូចមួយចានជារ
ធម៌ខាន់ដើមានចិនទុកគន់បោយ ព្រះនៅឯណែនយកម៉ាន់ ? យោមសំយល់
យើង្វារបស់អ្នក ។

មេដ្ឋែកនិង

ការសិក្សា

ជាតិក្នុងបុសចូរឈុំដូសិក្សា
រៀនលុំតាតាស់វារដិតមរកកែ:

រៀននេះបែង ត្រូវពេញសរុប
 កាលបែមរណា កែវតិច មិនបានបាន ។
 ជាតិក្នុងសាស្ត្រ លោកយកដូចតាម
 មិនត្រូវបានបានយកមិនអាច
 និងមិនបានបានបាន ។
 រៀនបុះគីតស្រាវជ្រាវ មិនការការណ៍ ។

សេទ-នាន់ (ស.ក. សាសនា សាកលវេណិក)

៣ - សុទ្ធស្រួលឯងជិតិតិត

មរណ៍ ប្បុមរណ៍ = (ម.ជ. ម:រ:ណា; សំ.ម.មរណា) សេចក្តីស្ថាប់
 លោករឹង = :ម.ជ. លោក = គឺជាមនុស្សយើងដែលកែវតិចទៀត
 ជាតិក្នុងសាស្ត្រ មិនបានបានយក និងបានយក ដូចតាមបាន ។
 មិនបានបានយក និងបានយក ដូចតាមបាន ។
 ទីបាននិងបានយក ជាតិក្នុងសាស្ត្រ ។

៤ - សុវាសិត

“ អ្នកបែងអ្នកប្បុរាណ លោកទូទាញករណ៍ បានកែវតិចទៀត ។
 (អ្នក - ជា) ”

គ - ពាក្យលីវ

ដូចមេបានជាលោកជា ជាតិកន្លែងតុលាប់សិក្សា ? និងជាតិកន្លែងតុលាប់សិក្សា ?

យេរីអី ឬ

ឯម្មូបលីជាង

និត្តា, ជាសម្រាប់ទេរគាប់បានវា	បើទុកជាអើរឡាច្នៃក្នុងណាយ
កែតែទេរកែតែស្រួលគារ	ពារគារបុស្ថាប្រជាពលរដ្ឋ
ដូចចំណាត់ការយើងទៅបីនឹង	ព្យាយាមទូតិន្ទកុប៉ែយប់រាន
ក្រុមសុគ្រមបែងគ្រប់ប្រាណ	យុរៈ ១ គន្លឹមជួលិកប្រាម
កែតែមកកន្លែងនាលោកយុទ្ធសាស្ត្រ	ទោះប្រសិទ្ធភាពលីនិភ័យ
បើមិនបែងវិធាការ	អកប្រាប់ប្រាប់លោកជាតិកន្លែងតុលាប់សិក្សា

ឱ៍ន - នេះ (ទស្សនាជីវិកសិក្សា)

គ - សំពុន្ធលីអិតិតិត

វិជ្ជា = (មច. វិច. ជា) ការបែងដើរ - ស្តាត់ជាត្រា ។

ស្ម័គ្រប់ប្រសិទ្ធភាព = (មច. វិច.) មនុស្សជាតិ ដែលគេប្រសិទ្ធភាព
អកដួច ស្ម័គ្រប់ប្រសិទ្ធភាព, គោលបំណងបាន ។

ហោរកាប្រុស្ស = (ម-ច.ចុសាយា) នៅរដៃលមានបីតិកា ឬណាប
យនឹងយុទ្ធមើសពីហោរដម្ភ បីទុកជាមករដ្ឋ គ្នាគំពាមអ្នរយ៉ាវីនិភាព ១
កម្លែងមានសាធារណ៍បីតិកមេត្តតាលាបះលាត តាមបណ្ឌិ៍ទីរីយ ។

ព្រាយាម = វិធីការឡ្វុបានបិទ មិនលប់បន្ថែមទាលការនៅ ១
លោកិយ = (មេលាមរៀនទី ២) កេតមកជាមនុស្ស បុគ្គលិោយបញ្ហា-
នីត (នីត) ហោយដែលមានសក្ខានបីតិកញ្ចាប់ព្រឹក, យុវជាយ្យាគ,
រៀនកិយ, បុប្រលជាម្ភតា, ហេគុនេះ ជីវិតរបស់យើងតិចបុរាណ
សេដ្ឋិនិភាសា, គ្រកំសានបា យើងនឹងនូវសេឡាយូរប៊ូនាទ បុណ្ណែយើងតិច
បិនិវិនិសុត, បិនិគិត, បិនិបិតិតិតុ, បិនិធីការជាបុយាជន
ដល់ជាតិ មាតុកិម៉ែ កិចិទេះ កិច្ចរាងទាមប័ណ្ណប័រ - សំហាក់ដូចជាយើងនឹង
នេវឡាយូរដល់ព្រឹក ឬនីត; ពោះបា: នាមនឹងគោតមិនបែងបានស់ ។

ចំណែកជាមកដែលរស់នៅតិកាម្ភបិហសធ្វើសស្តារតិកិច្ចក្រុងបុរាណ
ជាស្តាបុមុនស្តាប់, ម្ភមានស្តារតិកិច្ចខ្លួនក្រោរលើកកល់ពេល នៅប័ណ្ណ
ស្តាប់តាតិបិនិឡាយ ឬកិច្ចជារស់នៅទីរីយ ។

កេតគិតបុយាជន: កេតមកឡ្វិកបានឱ្យតិកគេជួន, បានឱ្យតិកដឹងដី និង
មានធីការអូរូរាជបិយាជនិមិនបែងបាន ។

សេរីកោ អ្នកិនវិភាគលើគិត មេស់ អូក-ធា សំដើនបាត់

- “ កេត្តមកជាមទុស្ស តោធិសាលា^{តោវិស} គុណាទាសទាន
 “ តុរករិនសុច សិប្បវិធី ទុកជិតាគាត់ ឬឈាន់ចិនឡើង;
 “ មនុករិកេត្តមក មនុខេនលក រកការប៉ែង ពើឯុទ្ធបូលឯក
 “ តោកិមិនឡើង ហើយបិនប៉ែងបានឯុទ្ធឌានប៉ែង ។
 “ ជាកេត្តមទុស្សបិបនេះ អូក^{អ្នកិន}ដែលបេះ បាត់តាំង កេត្តមកជា
 “ មទុស្សមកឡើងក្នុង ស្វាបី^{ស្វាបី}គាន់បែង មនុប៉ែង^{ប៉ែង}លោក ;
 “ មទុស្សបន្លែនលោកបា បុមិនបញ្ហា^{បុមិនបញ្ហា} សុគសាងកិនលោក នាំឲ្យប៉ែង^{ប៉ែង}ត
 “ តោជនិតរគោក នាំសាកមម៉ោក គា^{គកកោពកក្តី}, ។

៩. — ពាក្យស្ថិ

ដូចមេចបានជាលោកបា វិធីជាសុហ៍^{ទិញ}? បុងកដែលកេត្ត
 មកវិកេត្តមានបំណែង និងកុំសារៗ លោកទុកជាមទុស្សប៉ែង?

មេញឯកទិន្នន័យ

ទោសនៃលោបកិលិលដី

បរិគាតិការបារការសព្វកាម ដែក^{តិក}ព្យាយិម្យាយ មនុយប៉ោន
 មនុកជិតរគោកនឹងបុរសអស់ទេ^{បុសមានសិល្បោស} [សម្រាប់សស្ថិក]

បើច្បាសពាករដ្ឋាការ
ទុកស្រីគារក្រប់ដូកស្វែង
ជាសាស្ត្រការតេតកំនា
និងកាលប័ណ្ណកំទុកកេសុំតាន ។
(អីក - ជា)

ក - លំពួនស្មែល់

ការម = សេចក្តីច្បាប្រា, ចំណាន ។

ស្រីម = ជាប់ចិត្ត, ព្រៃនបិត, ពាក្យផ្លូវនិង: [ចាន់ - ណាយចិត្ត,

កន្លាល ។

ខ - គិតិត

មនុស្សយើងទីនឹងស្អុគារមានការបរិភាគគារ សេចក្តីមបន្លឺម

និងដេក - ដៀរដូច គម្រោងមានឱសគ្រោយ, តើដីជាតិមនុស្សនិងជាតិស្អុគារ, [ពោះមនុស្សមានចំណោនដ្ឋាសម្រាប់ដើរឲ្យបូកអំពីស្អុគារ, តើប៉ុមនុស្សណាមួយតែមានចំណោនដ្ឋាសដូចដែនេះ មនុស្សនៅនីងកុងកំសុំតិចនិងស្អុគារសុំ មនុស្សមានប្រើក, យើបូក កិបូកតើសរើរកាយ តើដី[គិតិការនេះ]យហតិទិន ទិន្នន័យប៊ីន ។ គា ។

គ - លីវាបិត:

“អកមួយបេនអកក ឈរកិច្ចមាយថា ជាមនុស្សកិត្យាក ”

(អីក - ជា)

ឃ - ពាក្យស្ពេះ

ចូរអកអដិប្បយទូប្បស់មែន តើដោយហេតុដីបមបានជាលាក
ប្រជមនស្សាម៉ឺកដីបស្ត្រគោ ?

មេដ្ឋានទី ៣

នឹងប្របស្ថិជា (៣)

<p>មានទំនាក់ទំនងស្រួលដីជាន</p> <p>វិធានធម៌តិសនាន</p> <p>រឿងរីសសល់សទ្វិជាន</p> <p>វិធានតានថ្មីនឹងបណ្តាល</p>	<p>វិធានលាងលិយកតិបាន</p> <p>ក្រុមកន្លែងលាក់យោគទៅបរលាក ។</p> <p>បោរមិនអារម្មណនកលិយបាន</p> <p>បីចំណុះតិបានសញ្ញរៀលា !</p>
--	--

(អីក - ជា)

ក - សំពិនគ្រល

ជិជ្ជលោក = សមិយបច្ចុប្បន្ន សមិយតិវិប្បុរី

បរលោក = (ម - ច. បរលាក) លាកទាន់មុខ

ទ - តិនិត

មានទំនាក់ទំនងស្រួលគំនិតសញ្ញគំប់ កន្លែងលាកទេះ ទោដ្ឋារបស់

មានវិញ្ញាណ ដូចយោន្តុកដារ ប្រស-ស្រី តែក កំបៀ សេះ ដីវី នៅទាំង
 ផ្លូវ មាន ៣ ជាជីមកី និងរបស់តារិញ្ញាណ ដូចយោន្តុ មាសច្បាក់
 តែកវិកនុ ចិត្តពិច្ចសុវត្ថិភាព ពេជ្ជនិល ស្មោះអនុវត្តិសក្តី
 ចំការប្រាកំណែនដៃយុទ្ធផ្សែន ។ ជាជីមកី កំមិនប្រសើរប្រួច្រាវិសស
 ស្រីនិងប្រពេទាលកិច្ចការបេដិនទេ ពេកៈសម្រេចប្រពេទិត្យតែគ្នា មួយនាទី
 កាលវិទាសអស់រលេខាន់ ដោយសេចក្តីអនុកយុទ្ធផ្សែន ។ មានហោរល្អប,
 លន្តិ៍ទៅ, ត្រូវនេះដីជាជីម ជំណេរវិធីដែលបេនមាននៅកន្លែង
 ហើយ ដូចជាបេនក្រសាស្ត្រ, លាបទន្លេគុណហារ, កាសាគារប-
 ទេសុទ្ធផ្សែន ។ ការបនាគ្រោះស្វាកក្រក្រក្របំលប់ពណ៌បំណេរិច្ចាន់
 ហតកម្ម កសិកម្ម កំណើដែនកម្មនេះនៅ ឡើយអំពីកិយាទិន្នន័យ មាន
 ហោរកើយ, អគិតិយ, កដីយហើយ ហោតុទេះ បានជាបាកប៉ា បំ
 ណេរវិច្ចនេះនៅវិសសប្រួច្រាតន សព្វប្រសម្រេចបំនុកសំគិតលោក,
 ហើយបិមទាំងវិច្ចការបេដិន នេះនៅទុកជាម៉ែត្រលូប្រសើរបំផុតជាន់ម៉ែត្រ
 ទាំងពីរ, ជាកលរណម៉ែត្រ ។ ទី ១ កន្លែលោក ។

ធន — ស្ថាបាលិត

កែតមកជាមនុស្សត្រូវតែបេះ វិច្ចជំណេរកនុសនាន
 មិនត្រូវដើរដឹងបំបាត់បាន គានវិមកនុបានបិទាសារៈ ។
 (អិក - ជាន់)

យើ— ពាក្យស្វែ

ដូចមេចបានជាលោកថា វិធានបារបុណ្ណែមិនបាន?

វិធានទុកជាមិត្ត? ឬ ប្រអភិវឌ្ឍរាយអំពីយោបល់យោល់យ៉ើឡ្របស់អ្នក ឬ

មេញ្ជី ឬ

ទៅស្ថិតិស្របក្បលីដី

មានក្នុងមិនឲ្យក្នុងស្ទើសេរី

ចំណោះរបៀបការនាយក

មាត្រាពុកជាអក

បិត្តាពុកជាស្ទើសេរី

ក្នុងពេញ្ញបាលសត្វមិនទិន្នន័យ

ហោមាមិនបែងក្នុងជិន

ប្របង្កើតក្នុងគ្រាន់ក្នុងទីនេះ

ក្នុងរាល់ដីនៃការបាន

(អ្នក - ជា)

កើ— លើពួកគ្មែល!

នឹង = ពួក

បិត្តាពុកជាស្ទើសេរី = ទុកម្លាយណា បានបានឱ្យក្នុងមក

ហោមិនឲ្យក្នុងស្ទើសេរី ទុកបិត្តាពុកជាស្ទើសេរី លោកទុកជាស្ទើសេរី

របស់ក្នុង លោកទុកជាមានពេញ្ញរោងទិន្នន័យក្នុងប្រុស - ស្ទើសេរី; បានឱ្យក្នុងមក

ឲ្យបានឱ្យក្នុងដីដីក្នុងមកឲ្យស្ទើសេរី លាយក្នុងប្រុស ឬ

កណ្តាលដីស្ទើលើរាជបាយដ្ឋាន = យុទ្ធសាស្ត្រនៃប្រជាពលរដ្ឋាភិបាល និង
មនុស្សល្អនៃវ្វារ តើវិតិការប៉ុស្សរីដីយម្បនុលេខាដីបង្កែងឯង ដូចក្នុង
គ្រប់គ្រងបានបូលដីតសត្វហន្យ្រួចរាយនៅ ។

៩.- គិតិត់:

ព្រឹកាសិតលីដីដីបាយ = “ មោហ៊តិសចកិល្បនីតិកមានប្រឈមកនុ
សទានប៉ុតអកណុកមួយហើយ ការធ្វើអកនៅមិនម្បែកលីសចកិតិកកំ
សម្រួលការវិសត្វនៃប្រជាពលរដ្ឋាមួយ ” ។

មនុស្សតាមនីងនីងម៉ែប្រាំ មនុស្សនៅដូចស្ថាប់តុលាយដែល
បាកដូចខ្លួនដីកកដីល្អុកគ្មានការសារ ទាំងបិនបោចយីតិកម្បែន ។

មនុស្សល្អទុកដាមនុស្សបាបាយក មានតិកភាគក ។

មនុស្សល្អទុកដាមកសព្វពីរ ។

មនុស្សល្អទុកដាមកតាមមិត្តសំឡាល់ ។

១០.- ភាលិត់:

មនុស្សនីរស់នៅតុកដាមតំបន់ ស្ថាប់តុលាយគាន់ប៉ុលីស់ដាយ
ស់នៅតុលាយប៉ុលីស់ប្រកុង ។

(អូក - ឆា)

ឃ. - ពាក្យស្ពេះ

តើក្នុងមានទោសបីបណ្តាល ឬ ឥឡូវក្រសួងរករៀនដើម្បីណែនាំណែន ទាន់ខ្លួនអេឡិចត្រូនិក? មនុស្សស្ថិតិ
ម៉ែនទៅយើងជូនបញ្ហាបាន ពេលមានមនុស្សបិន ឬពេលប្រជុំដែន?

ផែងទីន

វិជ្ជាសម្រាត
ឃ ឃ ឃ

នីហាសាច់នទាំងអស់គា	ចំណោនឯងទាំងសម្បាយ
មានគុណភាពសម្រាប់លាយ	គ្រាយឱ្យអេចសាយក្នុងបាយក្នុង
មិនលំបាតកិត្តិកសណ្ឌិក	ជាដែនមាសប្រាក់សព្វប្រព័ន្ធមេន្ទិន
មិនទាន់បានស្អប្បុទេរបីទេ	ទៅគ្រប់បន្លំគាន់ជាស្អិតិន
តែតក្រុងរាជការកុងរាជក្រុង	បាយណាសំមិនបាត់មិនមានលេខិតិន
បិច្ចនៅក្នុងបិច្ចបំរើនទេនិន	ព័បីប្បន្ទុនរៀនទៅបារាងការ
មានសុវត្ថភាពនៃមានប្រព័ន្ធ	អកដុំមិនសប្តាប់តម្លៃមក
មានមិត្តហើយបុណ្យតិ៍តិ៍តិ៍រក	ស្អាប់ទៅបារាងការយាតត្រូវស្អិតិន
(ពុំ - អុំ (អេយ្យករណ៍វិវាទ)	

ក - សព្វពស្តុល

សេរីដី = ការបារ

បច្ចុប្បន្ន = (ម . ច . បុច - បុបន) គាត់ទ្វាក់នេះ ;

បរលោក = ម៉ែលមេរោងទេ .

សុវិជ្ជា = ម . ច . សុ - វិជ្ជ - ធោ : វិជ្ជាមួយ , ក្នុង

ស្រីស្រីតិច = ម . ច . សេ : ហេង - ស្រី , ទីស្រី - ទីស្រីល ,

ទីសប្តាយ ; វិមានខេត្តកា , ទេរបុត្រ .

ទ - គិតិត

វិធាន ធោ ទេរសណ្ឌកលាក់ ធាននិាស ឡាក់សព្វទេរសណ៍... ។

ទ - លូវាលិត

“ វិធានមិនដែលកែតទ្វីនិង អេយតតគេស្ថិជ្ជគេ ឡាត្រា ”

“ ទេរសណមិនកែតដល់អ្នកណា ដែលគ្មានទស្សន៍បិទ្ធក ” ។

យ - ពាក្យលូវ

ទេរសណិធី ទីទេរសណ មានគុណវិសសសម្រួលមេចឡើ ? សុវិធាន
ដល់វិធានបែបណាមួយ ? បុរិធានដែលមួយនឹងសុវិធា គិតិធារី ? អ្នកណា
បញ្ជីតិត្តបានដល់ដម្រូលមេចឡើ ?

ចម្លៀកទី ១០

[បង់មកពេញ] និង មានមកពេញ

ត្រូវការណាយ	ក្នុងកសម្បាយ	កន្លែងនាមេរាតីយ
ទោះពីរការត្រួត	យានុវារណៈនៅក្នុង	ប៉ែងយាត្រី
ក្រុយមាសសិក្សា ។	ស្ថានតស្ថានករៀន	មិនខ្ញុំលាងក្រោមប្រឈម
គឺបានលើលាត	ឥឡូវតិចនឹងបោះ	ចំណោមវិធី
ជីវិនាទា	បង់មកពេញ	និងការបាន
ទិញផ្លូវមានមក	ឱ្យបីនិលលក	និងការបាន
ក្រុយមាសសិក្សា	រកស្ថុលើបាន	សម្បែរដីនាន
សម្រាតិចាំនុវាយ ។	រកបានមកពិត	ទូរមានគិតនិត
ឯកតិត្រូវបាយ	រកឲ្យឯកជាក់	កិច្ចអនុកាយ
ទិញផ្លូវចាំនុវាយ	មានមកពេញ	ឯកសារក្នុងយក
កុមារចាំនុវាយ	ឱ្យបីនិលប៉ាយ	កិច្ចរិះរីនយក
ប៉ែងបីនិលអក	មិនធ្លាក់ជូលដី	ពាក្យពិតមានមក
ពីបុរាណនាយ ។		

(សន្តិសិទ្ធិស្រាវជ្រាវបែកសិក្សាដំបេក្ខណ៍ ១៩៥១)

ក - លទ្ធផស្សល់

អម្លាយ = យុអវិជ្ជី

អ៊ូលប្រីន = ម៉ោម្ខកអំមកអេម

ធនធាន = ចេញសម្រេច

អន្តរយ = និនសបន្តបាត់ - នាត់ខាយ, ឬតាត

តិវិស = គិតពិរាណក

៤ - គិតិត

ហិអកបន្ទះបែង = តរអកាំរៀន

ហិអកបន្ទះមាន = តរអកាំរកសន្ដសម្រេចឲ្យ

គ - ស្ថាលិគ

“បែងពីរៀន មានពីរក”

យ - ពាក្យលិយ៉ែ

បរអកអដិប្បយ ពាក្យថា “បែមកពីរៀន មានមកពីរក”?

មេដ្ឋានទី ១១

សេចក្តីរបើកដល់ខេមរបុញ្ញា

នំលីកដល់បុគ្គលិកទៅមក	នៅកន្លែងជាកម្មដារ
ត្រូវបិន្ទីសុវត្ថិភាពប៉ុណ្ណោះ	ព្រឹងយកឱ្យបាបម្រួលប្រាកា
ប្រាក់ប្រាយមានពាមទីប៉ែកចំណុះ	នៃថ្ងៃចាំនេះពីរបុរាណបំបាត់
នីងកែត្រឡប់គុណ ធាំនកុម្ភិស្សាន	ជាតិសាត់កែរម្រក្រណ៍តុលាកា
ប៉ែយីនកល់ត្រាតាំងនៅប្រាក់	មួយជាបន្ទូនកែវិច្ឆូច
និនាស្អាតប៉ែកជាសាធារ	ការសារីកតារាជាំនកស្សារ
នគរោុស៊ុងការពារធម្មជី	មួយមានប្រសិល្បៈសេចក្តី
ព័ន្ធកម្មមានសម្បតីកោតា	ប៉ែកកំណែមានកម្លាំង
ហេតុនេះប្រាក់ខេមរបុញ្ញា	មានបំបុកព្យាយាមកាំនុ
សមគិតកម្មាប៉ា	សម្រួលិរិយំកុំពាន់ខ្សែយ
បុរីមានទីតួតសប្បាយ	ជាតិសិនជិតត្វាយកនីយសោហើយ
មិនហានបេរិកបេរិនទេបុគ្គលិកអេយ	គុរកកិត្យិយកល់កាយ
កេរិយីនកសាធារនគរោុក	សំគាល់លសាតជាមស្សារ
នីងឯកសាប្តិកជាកស្សារ	សេចមានគារបាស្ទូបុរី

បច្ចុន្តែជាតិក្រសួងស	របស់គម្រោងសាស្ត្រ
បន្ទាប់ក្រហមាណាមេខ	ទូកជាស៊ីវត្ថុកម្ពុជា
ក្រសួងបច្ចុប្បន្នពិនិត្យ	ព័ត៌មិនីវត្ថុគិតគប់គា
ទូយល័ធីជាតិតាមវិធី	មេដីយគិនពស្តុជាត់បាន

(ក្លែ - យុក និងលីម - ឈុត.)

ក.. សព្វស្រល់

បុត្រិទេម្យ = ម.ជ. ១២៧០៖ កែវ = ក្រុងខ្លួន, ជាក្នុងជាប់មាន
សេចក្តីក្រម..
វង្វកម្មជា = ម.ជ. ភេជ្ជា ផែនកម្មជា, ដំបន់, នគរ
ប្រធូណុ = (ម.ជ. ប្រធូ) មានចំណែក, ឲ្យអាស់
កេត្ញើគណាតុំង្វមិស្សី = តែកាលណា [ស្ថិកយើងបរិច្ឆេទ] ដោយ
អកបេដិន ឬវាណាក្សែងម៉ែបិយ យើងសន្យ័មទូកជាមនជា ស្រី
យើង, រដ្ឋយើង, នឹងចំរៀនល្អឥណទានសំពានកាលសម្រួលាង ។
ធិតុក្រ = តែសេចក្តីបំបាត, ពិយបារម.
កស្សវា = ម.ជ. កែវ ពាក្យរាយមកព័ពក្យ ពិស្ស)

រស្សាប្រុកស្ថាង= ទីសំគាល់, របស់ជាតិភាគនេះ; គ្រឿងសំគាល់

កន្លឹមទីនេះ ត្រូវបាន “ដើរដី” នគរបាយក

សម្រួល្តោគ= ទេរូបនៃ - ធម្មាន

កម្រិចប្រួល្តោគ= បុគ្គលិកបសកម្ពុជា

សម្រួល្តោគ= ពម្រៀបច្បាស់គ្នា, ស្អោះស្អែកនឹងគ្នា, រម្យកក

ឯកម្រោហ៊ុំ= ដកគិរី សេចក្តីល្អ; សេចក្តីល្អនឹងការកំណត់ត្រូវបានស្តារី

មិនយល់ការពិតិយោង មិនយើងសេចក្តីល្អ ពេលបាន

ដើរដីជិតាន ។

សម្រួល្តោយ= បិទសម្រួល្តោយសេចក្តីព្យាយាម, ទស្សន៍ពិភាក្សា, ល្អ

ស្អែកដើម្បីរឿង្សិតិយោងប៉ុណ្ណោះដោយការតែងតាំង ឬយុទ្ធនាន់ដែល

បានសម្រួល្តោយស្អែកនៅក្នុងការស្វែងរកដោយបាន ។

កុក្រោះយកលំកាយោ= កុក្រោះយកលំកាយោ

ទីផ្ទុកស្រីលំកាយោ= លុងការពីប្រចាំបាន គិតុលមយម៉ា

ដើរមានព័រ; គិតុករិតិភាពិយាយ”នៅមេដីដីកន្លែកតែការលាក់នេះ ។

គិតុកស្រីលំកាយោ= គិតុកតាមដី, នគរដោយវិនិន័យ មិនបានបាន

គិតុកដី ។

១- តិវិត:

កន្លែងកន្លែង សគម, នគរ, [សកដែលនឹងចាំបែនទេញ] តុ
 បកបង់យសម្បទ ២ យ៉ាន:

១- បញ្ហា (អកច្បាស់)

២- កោត[ចោរ]

៣- កំឡុងកាយណៈ

៤- សម្រាត់សាមគី

គ- លូវាសិត

ឪដ្ឋាសានិជន

សាមគី សានិជាតិ

ញ្ញាតិ សានិតុកូល

ឃ- ពោក្រស្បែ:

បទិស្សិយ័ន្ធមុក ១ ដែលកែះកមក [សវស្សនកសិជ្ជបច្ចេម] ?

នគរ៍ស៊ុនក [ពោះមានអនុប័ណ្ណ] ? គឺមេរើនេះ; គាយបាល
 អក ១ ផ្ទាយមេប ?

— — —

មេដ្ឋានទី ១២

លេបក្តីជាលំពើនៃក្រុសរំលើក

ជាតិមនុស្សប្រស [សិតប្បីរៀន]	ចំណោះរហូនសញ្ញាធិធាន	
ទ្វានចំណោះនឹងដូច ។ ត្រា	ទីបញ្ហានីច្បាប្បាគសំជាតិ [ស្រក]	។
ប៊ូស្ថុស្ថុលំយប់ពណ៌ស	នីតិវិធី ឈ្មោះច្បាស់ជាមស្សារ	
បាទេសញ្ញាយដ៏គិតនឹងរការ	មិនមាក់ជាយករណការយើងបាន	។
ហេតុប្រឹងគ្រាយឱ្យនឹងប្រឹងប្រឹង	ជាសំគីទិនជាតិនិងទ្វានប្រចាំឆ្នាំ	
ប្រកាកកក្រុកមេលសញ្ញាគិត្យាន	តែជាតិយើងបានបៀវប្បន្ទោះ	។
ជួចបំគួរសំខែមេជាតិ	សំណើតវិយាតករកដូច ។	
ដោម្បីការពារកៅរិ៍ម្ខោះ	កុទ្វិស [តិវិធីមេលជាយ	។
ក្រុម្ភីតិវិក្សិនូចបំណាប់	ទ្វានចំណោះចាប់កុកាយមាយ	
ទីបញ្ហានឹងនឹងតិវិក្សិការ	ពណ៌កាយតាំងកាយតាំងការ	។
ចូលកន្លែងបំណាប់មូចបំណាន	កិច្ចកាលក្រាបានទីប្រច្បាប់	
បៀវជាលំពួងពន្លឺវិនិយោប៉ា	បៀវយិនិយោប៉ាស្ថារតកអប្បយ	។
ក្រុមានបំណោះដូចធម្មាន	ដែលដូឡាលកដូរជាប្រកិត្ត	
ទ្វានមានគិតគិតប្រណា	ទីបេគេមេត្តិកមេត្តិក	។

នៅក្នុងការបង្កើតរបស់ខ្លួន ក្នុងការបង្កើតរបស់ខ្លួន
 ដូចជាប្រព័ន្ធឌីជីថល និងប្រព័ន្ធទីផ្លូវការ និងប្រព័ន្ធទីផ្លូវការ
 (មានច...)

ក - សំណើស្តីស្តី

ស្តីស្តី = សេចក្តីបាន

ជាមន្ត្រី = យោងជាអ្នកនឹងដែនដី

ជីជុំរាយ = គោរពនៃក្រុងការ, ឧបមហិតិត្រី.

ក្រុងក្រុង = យើងជាអ្នកនឹងបានប្រើប្រាស់ដោយសេចក្តីបាន, ជាអ្នក
 ដ្ឋានបានក្រុងក្រុង ឬយោងលើក្រុងក្រុងទាំងពីរនាក់

ក្នុងក្នុង = ក្នុងសម្រាប់បាន

ជីជុំនៅក្នុង = នឹងក្នុង គឺបាន

ពណ៌រាយ = (ម.ច.ពន្លេរាយ: រាយ). គឺពណ៌រាយ គឺដែលក្នុង
 គឺបាន, ដែលមានរដ្ឋីរីនិងក្រុងក្រុងពាណិជ្ជកម្ម ពាណិជ្ជកម្ម;

ឲ្យបំណាន = ឲ្យជាអ្នកអនុសារ

ពួនិតង្គវិធីប្រុងធនតា = (ម.ច. ៣៩) ព្រដ្ឋគគុល, ដំណោះ, សំគាល
នៃវគ្គគគុល ។

គិតអបិយ = តគគកកក, តគបោកបាប.

ប្រភិត្តុប្រភិត្តិ = (ម.ច. ២កក) ធមតា, ការប្រព្រឹត្តិទាម
ចំណាំ, គមខ្សាប់, សេចក្តីថ្លែកដំណោះពីរដែម,

គិតបិណី = គិតគាស្យ, គាយកតងនៅក្នុងលក,

កិច្ចស្រី = កិច្ចយាយគកបារកាត

ញ្ញាតិស្របា = ញ្ញាតិស្របា

២ - គិតិត

ជាកិមទុស្សប្រស [សិកបុរីឱ្យ] ន បំណោនាបេរីនសុទ្ធផ្លែ

ឲ្យបានចេះដើរដូច ន គ នៅបានថ្មីថ្មីដល់ជាកិស្រី

(អីក - ស)

៣ - ពោក្យស្រ

ដើម្បីចនុឲ្យមាតុប្របេស របស់អករំបើនុញ្ញនៃសម្បូយនៅក្នុងគ្រឿងដូច

មេប ? ដូចមេបានជាក្នុងក្នុងបានកន្លែងដំណោម ? គមអតិបទនៃសេចក្តី
នៅពេកកយលយោញ្ញបានមេប ?

មេដ្ឋានទី ១៣

សេចក្តីជាសំពើនករិតវេលីក (តបចំ)

ក្រុមទាន់ពេញហ្មម៉ែនដម្លៃ	ដែលយើងកំចាំទ្វាសាយ
ឲ្យសេចក្តីជាសប្បាយ	ក្នុងខ្លួនខ្សោយថែក្រូ
ស្រីក្រុមចំណោះទាន់នានា	ក្រុមភ្នៀប្បាយកំរិតរក្សា
ជលកំដួនពាណិជ្ជកម្មកំណត់	សេដ្ឋកិច្ចការពេន្ធដ្ឋាយ
ក្រុមដើមបង់បំណា	បែបបាស់បែបចំណើយណាយ
ដើម្បីសក់ដូចបុណ្យលុយពាយ	បែបប្រើប្រាស់ការងារគារបារោង
ក្រុមទាន់ទុកដាក់ក្រុមបតេក្តិត	នាទីកិច្ចនឹងអនុគត់
និងក្រុមរបស់ប្រការ	ក្រុមថែក្រូដោយយុត្តិធម៌
ក្នុងក្រុមសំគាល់ក្នុងប្រាប់	ដុះលានក្រុមចំណោះពាល់បំផុះ
ក្នុងក្រុមសំគាល់ក្នុងប្រាប់	ក្រុមអីនិងឱ្យបានគារបារោង
ក្នុងក្រុមសំគាល់ក្នុងប្រាប់	ចូលដោលក្រុមប្រើប្រាស់ការល្អជាង្លូ
ដល់ក្រុមចំណោះយេះពេងក	ដែលបែលក្រុមប្រើប្រាស់ការស្រីប្រាប់
បានសង្កាត់ក្នុងក្រុមការលាងការ	(សង្គមពីកិច្ចសិក្សា) . . .

គ- សុពលស្សែវ:

ពេទ្យប្រុ= (ម.ច. ពេតម) (សំ. អីឡូ, ស. អ៊ិដ) អកបេងហាំងបាប់

កេគ, គមិលសមិ, គរក្រួកកេគ

សារី= ប្រុ, មនុស្សប្រុ, នានី

ជន= ក្រុបំណែប សមាប់ជាក់បកបត្វជាយេ

ជកអាបារ= ភាគារយ៉ាន់ទ្វាល្ទ់, យ៉ានិសសល់ទ

បូលដោលប្រយោគ= បូលប្រុ

៩- គិតិត:

សុល្អសាស្ត្រិនកេត្រឹនដោយព្យាយាមយើនកល់ខ្លា ទី

ធមនិនកេត្រឹនវិញ្ចាត់យេនិនកល់ខ្លា បិនកណ្តា ។

(អីក-១)

គ- ពាក្យល្អវេវ:

កុបរបស់ពេទ្យគិតិដីអីទេ? សិ ១ គិនិនរិដ្ឋាមីទេ? នីនបេងហាំងយេស៊ិល ពេទ្យ ពេទ្យ តើដីដីបមិល បានគេដីនូវបាន និងជាមកបេះ, ជាមកប្រាក្ស?

មេដ្ឋានទី១៧

ត្រួមកសាលាហេដ្ឋានទី១៧

[ពិភពលោកនាគករោង]

កំដៅកដំសកក្បួយប្រាយ

[គ្រឹះតែលប់មុខលានូវនាមខ្លាង]

ស្រីកលាកកាត់សេវក់បុណ្យដី

បច្ចាស់នានា [គ្រឹះដ៉ីទ្វានប័ណ្ណ]

មិន[គ្រឹះឈប់នោ]ប្រើប្រាស់ត្រា

[គ្រឹះតិចខ្លួន]ដែរ[សុគ្រត់លេខ]

ដល់ពេលចូលរៀនយើងត្រានកំយ

បើសិនជានានបន្ទុនះនោ

ទោះជានានបច្ចាប់យ៉ានីនណា

[គ្រឹះតែកុមារកាត់មីម៉ា]

ទោះជាមិនទាន់បាត់សិទ្ធិយក់

សិកសកក្បួយបានស្អាត[ប៊ុន្តែ]

កុំបីបន្ទុនះនោរក

[បច្ចាប់ទ្វានពេលរោង]

ទោះជាមិនទាន់ទូនិស្សកំ

ដល់បន្ទុនះនោតតិតម្លឺ

[ពួយនិធី[គ្មែកដែលខ្ពស់បាន]

ព្យាយកដីបញ្ចូលបុណ្យសាលា

គ្រឹះតែកុមារទៅមិនទាន់

(សង្គតិកិច្ចសក្រាន់ទៅ)

ក - សព្វពស្តុល

[ពិភពលោក=

ពេលបច្ចុម, ពេលបាន់ម

[កាត់មីម៉ា=

[កាត់អេយរហ៊ែស់ហ្មាន

ដើរជីអក់ =

ដើរចេមក

ត្រូវរោង =

នទ្ទេទ្ទេ,

ដើរស្ថាបុរិ

ដើរប្បួលឃីន, ឲ្យរហ៊ាស់

ទី - គិតិត

ឈើន [ត្រូវតែមេសាលាបៀវិនិច្ឆាន់ពេលអេលា

គី - ពាក្យស្ថិ

ពេល [ពិក, ពេលប្បួនតំដែរក អុក [ត្រូវដឹក? មេសាលា
អី]ស អុក [ត្រូវដើរបានសដីនីមួយៗ ឬ ឬ ? ពី [ពាន់មី?

មេដ្ឋានទី១៨

បូលអកទី១៨ នហ៊ីយ បី [ពី ពី កិរិយាល

សុកវិវាទីដើមចំបៀវិនិច្ឆាន់ណាស់	គានសាសនីជីថិច [បាមាចបាន
មានសុចាសាយកដសយុវបៀវិនិច្ឆាន់	ក [សិទ្ធិប៉ុន្តែសុខ [គិត់គា ។
ចានធ្វើច្បាសាបេណ្ឌបិសីរី	មានអកដំណោះសកម្មាន
មកមិលវិតនកោតស្រួលវិធី	បានវិវាគាល [គាន់បែងចែងណាស់
ជាន់នេះសកម្មាបិទដូចមួយ	ឱការកាល [គាន់បែងចែងជាកំប្បាស់

គ្រឿងទំនាក់ទំនាក់
 ការប្រើប្រាស់សេវាលម្ពុជា
 ដែលត្រូវបានបង្កើតឡើង
 ដើម្បីបង្កើតការងារ
 និងការប្រើប្រាស់សេវាលម្ពុជា
 ដែលត្រូវបានបង្កើតឡើង
 ដើម្បីបង្កើតការងារ
 (កិច្ចសិក្សាតា ១៩៣៦)

៦- សំណួនស្ថាប័យ

ប្រមាប់ = (ម - ម - ម) ការប្រើប្រាស់បេរិយ៍; ការព្យំ-
 ព្យំគេ, ការព្យំទឹកបកម្មល្អទ្វាងលើបាក
 ធ្វើដើរដើរដើរ = តែនឹងការព្យំព្យំព្យំព្យំ, សំណានអក
 សាធារណៈ ។

សកម្មប៉ុន្មោះ = មេកាទាម, បាក់បាក់ អាណាពេទ្យ

៧- គិតិត

ប្រកិច្ចទំនាក់ទំនាក់
 ដែលត្រូវបានបង្កើតឡើង
 ដើម្បីបង្កើតការងារ
 និងការប្រើប្រាស់សេវាលម្ពុជា ។

៨- សំណួនសិត

“ គោតិនិនាម មិនស្មាប ”

យ- ពាក្យស្រ

ចរអកអដិប្បាយ [សេ ២] អំពីបវតិស [សេ] សក [វិវ] សមិយដីយរៀន
មែល? ជាន់នេះ [សក] យើដីជាការប [គិមកពិអ៊ី] ? មកពីវុះសាមិក?

យេរោះ អទិតិ

វល់កិដាត

ខេអសកុមារ

ខំតាសក្រុ

កុហា [បុស]

គិសកនេះហើយ

ផែល [តុំយោតុំ]

ការពារទិកដី

ខោអនាគត ។

ចូរពេញ [ប្រសាហ]

ផែលរបនាសាត

លេចចាំនឹងសំពាក់

គិសនិទ្ទ័ជាតិ

[តុំគិសនិទ្ទ័ជាតិ]

កុម្ភរបត់

ពីផែនទីលោក ។

(ម៉ោង-៤៩)

ក- សព្វពលរប់

យាតិ= វិការពារមាតិ [បទសារយអនុការ],

អគ្គិភិតិ= ពេលវេលានុម៉ោ, ពេលមិនពាន់ផល,

ព្រំង [ប្រសាហ]= លើកដំកែវ [ប្រសាហគិទ្ទ័ជាផ្លូវយើនូរយាន]

ជីវិតសំរាប់ជានិច្ច. . . បក្សុក្សិយេយោលីគាតាស ។

ដីដីដី = ទីនឹកបំរុងកំព្យូវះភាពអនុញ្ញាយ ។

របស់ = ផ្លូវលើប្រកាសការណ៍ដែម ។

ដើរទីលោក = គីឡូសិរីដែលគេគូស្ថាបនីនឹងក្នុងគោល ។

ទី_គីឡូសិរី

ទីម៉ា = យុវជន. យុវទាវ៊ាទាំងទ្វាយ! គីឡូសិរីដែលហៅយើងឱ្យដែលជានិស្សីម៉ា

របស់ជាតិមាតុក្នុងឈាមនាគត ។

គី_លុកិលិត

“ ចូរសេឡាច់ជាតិនឹងសាសនា! នឹងដែនពាសុជាតិទីការយើង !

“ ចូរខ្សោយក្រសួងត្រួតពិនិត្យ ! ទីបិដនយើងបើនិតនសម្រាយ !

(អីក - ជា)

យី_ពាក្យស្សី

អណ្ឌាជីសលជានិស្សីម៉ាឈាមនាគត? តើអកចូរដោយបាមេដ ដីម៉ោកំ

ទ្វានិជ្ជជាតិរាបតាតិជនិលោក ?

មេដ្ឋានទី ១៧

ជាល់ត្រូវនជាតិ

ក្នុងខេត្តស្រុកស្រុកសោះគា	ឯកសារកំបែផ្សេស
យើងត្រូវរៀនកន្លែងជាន់នេះ	កិច្ចបន្ទូលបានបានចេញត
ស្ថាកគេជិតាណានបេងដីនៃបីន	គេចិត្តកំណើនធ្លាសង្វៀត
ត្រូវយើងប្រើហេសវិកន្ទាត់ស្អាត	ធ្លាកំណួនមនុស្សតតកូលយ៉ា

(ម៉ោង - ៩ ទីស្បែនជីថ្ងៃ ១៩៥៦)

ក - សំពុទ្ធស្រីល

ស្ថាគា = ឯកសារស្ថាគា, ឯកសារតាំងអស់គា ។

កុប៉ែផ្សេស = កុប៉ែល; កុប៉ែលបានបៀវិនសោះ ឬក្នុងតែបន្ទូលបានចេញត

កញ្ចានដែរនោះ ។

ឯកសារ = កំណើនយើងទូរបានចាសកាត ឬក្នុងតែបន្ទូលបានចេញតិច ។

ឯកស្រីល = ឯកប្រមូលឯកស្រីលពីអកដីទូទៅបានបៀវិន ។

ស្ថាគ់លេប = យុទ្ធម៌សេចក្តីបីបុងបានបៀវិន ឬអំពីមេរាយការណារបសយើង ។

១. - គិតិត

ច្បាយើដ្ឋីខ្សែ ឬរដ្ឋមកនានប្រជាមុន្ត!

២. - ពោកស្ទើ

កួនខ្លះរបីប្រសិទ្ធភាពសំគាល់ដ្ឋីការអ្វីខ្លះ?

ការធ្វើសម្រាប់បានសមានទៅសង្គមបញ្ជីខ្លះ?

មេដ្ឋានទី ១៨

លេបាដាតិ

គុណូវ នឹង ត្រីសក្រា

ចំណោមិធ្យាការគុប់បិបយាន់

ឬរដ្ឋមកនានប្រជាមុន្ត

បេរីយ៉ាសេរិសជាតិ ។

កិនុលប្រុសកិចមាន

មានដ្ឋីពាណិជ្ជជាមិមាន់

នាំតាមសំសុលូរប្រឈមទីនេះ

ត្រីសវិស្សាករកកិន្ទៃ
បណ្ឌីនូយ៉ាយីនូរីសិល់ល

ឬរដ្ឋមកនានប្រជាមុន្ត

ឬរដ្ឋមកនានប្រជាមុន្ត

អ្នកនានប្រឈមនិត្ត

ជាមួយអ្នកបេរីយ៉ាសេរិសជាតិ

គំនិនដ្ឋានដោយមុន្ត

ហេរីយូរីសិល់លប់ទិន្នន័យ

(សវន់ពីទស្សនាជីវិសក្រាម ផ្លូវលំនៅ ៥១)

កិ - សំពុទ្ធស្រប់

លិក្សូ = (ម. ច. សិក - សា) នៃសេត្ត

ិសាងប្រធែលជាតិ = វំពីនឹងប្រធែលយើនូវប្រធែលបានបានមិន,

ឲ្យបានប្រុណិយត្រូវតាត ដែលជាតិយើនូវការប្រើប្រាស់ក្នុងឲ្យរួមទាំង;

មាននឹងការណានៅត្រូវបានដំឡើយ ឲ្យបានដូចជាសម្រាយជាន់ដើម្បី

លេដិក្តូប៊ី = (ម. ច. សិដ: កិច) កិចប្រើប្រាស់, កិចជិរិសសប់ផ្តុត ។

ពាណិជ្ជប្លុពាណិជ្ជ (ម. ច. - និច) ការលក់ដូរ, ដំឡើង

ដំឡើប៊ី, ការចំឡើប៊ី លក់បំឡើយកំណែ ព្រកសាធារណៈប្រធែលជាតិ ឲ្យប្រើប្រាស់ ។

អាតិ = (ម. ច. កា) មុន - ដើម, ដើម្បី

កិប្រិមាតិ = (ម. ច. - មាតិ) ក្រុចស្អាត់ កិដ្ឋិសស្អាត់ - កិប្រិយាស

ដ្ឋិស ។ កិនិទេនេស្សិសបកិច: កិភាពបានឱ្យបានបេះហើយ, មានហើយ,

សុំសលហើយ, គាត់ប៉ះហើយ ។ ល ។

វកិកិនេ = ដ្ឋិការកសល, រកឯកមុខយាជនីឲ្យកួនរោងជាន់កាយ ។

តាំគ្នាប្រុប្រុល = នាំគ្នាថ្មីសេត្តឲ្យគិតប៉ះគ្នា បន្ទាប់គ្នា, រម -

បណ្តុះ = ក៍ - ពីរិទ្ធិ - ឲ្យស្ថាគាស់ទន់សម្បយលោកទិយម ។

ស្រីលូយ = (ម, ច, ស្អ, វ, ន, ឯ) សម្រួល, នុវត្ត, រុងកេចនា

សម្បយលោកទិយម = ពលវិធីយ៉ា, ព្យាល, ឆ្នាំ ១ ខែកស្សាន ៩ ចុច ។

ដើរិដ្ឋ = បម្លាកា, បម្លាច៊ិមទនកា

ឲ្យបិតបើរ = ឲ្យគន់នូវនៅ, ឲ្យរស់នៅ, ឲ្យបាតិស្សនៅ ។

១ - គិតិត់

ជាតិមនុស្សប្រស[សិកប្បីរោ]ន ចំណោនរាបីនស្សាផ្ទៃ

ឲ្យបានបេដិនធម្មូច ។ គិតិត់

(អូក - ឬ)

២ - ពាក្យល្បែ

ក្រុង ១ ត្រូវការអូវី៖ ពេលនៅតុប ? ដូចមេបានជាដាតិនិមួយ ។

និយមការសិក្ស ? អ្នកណាឌែលជាតិសន្តិ៍មរបស់ជាតិ ? អ្នកមានឲ្យ

និនិមាននិងចំណោន៖ អ្នកណាមានដីមួយជាន់ ពី ៣ និង៥ ?

មេដ្ឋានទី ១៩

ត្រីវិនិយោគ

ឈើនីសមាំលីកដល់គុមារ	ដែលបានសក្សាតានិង
ចូរទាន់ទីបន្ទីកនឹងអស់គា	កំភូនិលាហេរីនធុញ្ញប័ណ្ណ
នានអើយមទុស្សើយើនកនុលោកនេះ	ត្រីរេរីនូរឃេចេនបំនុសសិ
បំណោះនេះហើយក្រែរឈូនេះលើ	ពីបាកមេបក់តិចិរីនិងទៅ
ប៊ីនាន់រេរីនធនបេះបំណោះ	យុរិតាប់គីនបេដីនិងតិចតិច
ប៊ីនាន់រេរីនធនបេះតិចបង្កួរ	បានទៅជាយសុំសណ្ឌុកកាយ
អកទិន្នន័យដើរីជាមិន	កេរីឈើនេះកំលើវិញ្ញុសុំសាយ
មានទិន្នន័យសម្រាតិមិនឱ្យបាយ	អកដិនដិតទ្វាយគីនសរសើរ
ដិនរេរីនធននានអើយមិនដែលបេះ	មទុស្សត្រានបំណោះនៅកន្លែងទៅ
រកសុំលីកបំបែកបេះលោ	ឱ្យការទៅជាដើរឈូចប្បទ់ !
(សិទ្ធិទិន្នន័យដើរីសក្សាតា ១៩៥១)	

កិ- លំពួនឯល់

វិជ្ជា= ចំណោះ, គារបេដីន

កាយ= រូបដែលជាទីបង្កិនការការេនិន ៣៦ មានសក់កែមជាជីម

-៣៧-

និទ្ទេសា = សាយសេចក្តីក, សេចក្តីលំបាក

ឬ - គិតិតិ:

ឯធម៌រៀនទនានអើយមិនដែលបោះ មនុស្សត្រានចំណោះតួនអេទ្រនា
 កសុំលំបាកគុប់ហេលា ម៉ែលហាករូចជាសត្វត្រូវបាន ។

គ - ពាក្យទិន្ន័ម:

“និយមុនប្រណុកការឃាយ ដែរបន្ថែមបានៗ ។

យ - ពាក្យល្អវិវាទ:

មនុស្សនិល នឹងមានសេចក្តីអេទ្រនាគូចមេចខោះ ?

មេដ្ឋានទី២០

តុវិធី	និវង់និង
--------	----------

គាន់ប្រអស់ពកកម្ម	បានមកសិក្សានឹងដ្ឋាន
ក្រវិគុំប្រិនចាំនុស់ត្រា	កុំកុំលាយរួមឱ្យបែងច្រើន
មនុស្សយើនកើតមកគុណលោកនៅ	តុវិធីក្រុងចាំនុស់ប្រសិរី
មនុស្សនិងក្រុងចាំនុស់ត្រា	តុវិធីក្រុងចាំនុស់ប្រសិរី
អកមេលនាមិនមេម	បុរាណសេរាទាំងប៊ូនាន

ស្ថិតិលាករ៍នមិនមានទាន នឹងប្រាប់ដ្ឋីជាចំបែក ។
 ហេចនីប្រាប់កែវិក្សុយោះទូទៅ [ត្រូវឱ្យគុណការិង៍] នដិរី
 យុរាបាប៊តិនីតិនីប្រាប់បែក បំណែននេននាបីយក្រុយោះលូវ ។
 អកលូវិកុងប្រសួន្តតាន តាមគេកប់គានយកដ្ឋីគី
 កាបិនប៉ាកបាប៉ា [បកតែ] គប្បីប្រីនីបែក [ត្រូវិង៍] ។
 (សនិទិនស្អានដើសិក្សាទាំ ១៩៥១)

ក - ស្វែងរកស្ថាប័ន:

ស្រួលស្រួល = អកសរសរ អកប្រមិន

ឧត្តម = ឬនិនស់, [បស់]

ប្រុ = លេចធ្ល, ផ្លូយបញ្ញក្រុវិក្សុយោះលប្បគក [កក]

ស្វែងរកបាន = (ម. ច. តិកប៉ាន ប្រជិកប៉ាន) សត្វដែលមាន

កន្លែកយប់នៃដោយទីនីទីនី ពីសត្វដែលមានកន្លែកយប់នៃដោយ [តិនី

ដោយបញ្ជូរ, ប្រាប់ប៉ានបំពុកសត្វនាពីសលក់តិកនីមនុស្ស

លាកមានកន្លែកយប់កែវិក្សុដូចគោ - [កបី ជាគើម ឬ ល ឬ]

ខ - គិនិត្ត:

ប៉ែអកប្រាប់កែវិក្សុយោះទូទៅ

[ត្រូវឱ្យគុណការិង៍] នដិរី

យុរាបាប៊តិនីតិនីប្រាប់បែក

បំណែននេននាបីយក្រុយោះលូវ ។

គ- ពាក្យទំន់ម

“ វិធាគក្រារជាតិក វិធាគសេវាដោយ ”

យ- ពាក្យល្អវេរ

បែអកចន្ទីចានកេវ ឃ្លាមុខ ស្ថិត ឈ្មោះល្អវេរ តុលាយ តុលាយ តុលាយ ?

មនុស្សល្អវេរ តើនឹងតើមានសេបកំកាប់ទុនបោកបាប ឬមណាទុន ?

មេដ្ឋានទី ៤១

ប្រព្រឹត្តិកិច្ច

នានីមើលកិច្ចក្នុងក្រុង	ឲ្យមានចំណោមចំណោម
មេរោគមិនមានជល់កណ្តាល	ឯមតាំមាត់រៀនតាម
រៀនមេរោគបែកស្ថិតុលាយ	បែកដូចតាមការដោយ
បែកគិតករកសុខានកិច្ច	ជួរស្ថាក់ទ្រកនេះគឺណាស់
១២) តុកដាការស្ថារិច្ឆនេះ	កហិតុកបែកដីនីត្រូវជាបី
ដែលមេរោគការយោនិរប៉េស	អនុណាស់តិចម្រៀងមេបី
បុមុយបែមនិចានដោយ	កែសុជ្រលកិចានសណ្ឌក
៣៩) បែកគិតគិតគិតគិតគិត	កែសុជ្រុញសេវាកាយ
ហេតុនេះបែកសេវាកាយ	ឯពិចារណាមូវីនិត្យឲយ

មេទានចន្ទ់សុំ ឬចន្ទ់សប្បាយ

កំសាយបន្ទះតាតាំរៀនទោ ។

(សន្ទ័ែស្សារដីសិក្សាទាំ ៩៨៥១)

ក - លៀព្យលេប៊ែវ:

មិនទានដិល់កំណាត់ = មនុនទេខេះធានចប់សព្វគប់ ។

តីជំណាត់លៀប៊ែវ = លំបាត , ក្រុណាស់

ទ - គិតិតិ:

មេទានចន្ទ់សុំ ឬចន្ទ់សប្បាយ គឺកំសាយបន្ទះតាតាំ ឡើងសម្បតិថិនកម្លាំង
គូវតិចបន្ទាមាត់អគ្គិសន៍រៀនចប់ក្នុងទ្វាងលីខ្សោយសិមិយប់ ។

គ - ពាក្យស្មោះ:

កន្លែករាស្សាប់ចេនេះ [តីការអុកណា] ចិនជាន់គេ ? មេអកសុំ [សណ្ឌក
កាយ] [តីអកពាក្យយាម] ធ្វើអ្នែកពេលដែលអកទៅតូច ?

មេដ្ឋានទី ២

ប្រអក [ចំពោះពាក្យស្មោះ] ស្មោះ

សំស្សាម [តីកពាក្យយាមរៀន] [តីមានសណ្ឌកប់សំភាពកាយ
វិតាឆិត្រីការជើរពំនិងទ្វាយ] កុដឹរលន្វាយទ្វាយព្យោមយក ។

មេដែកត្រូវបានក្លាប	ដីនឹងចិត្តបញ្ចុប្បុសនិភ័យ
សុបមុខលាងទូទាត់សម្រាប់បានក្លាប	ការពេសរៀនកោត់សាលា ។
សេវាកោត់សរសរសាត់សំគាល់	ឯកជាតិចិត្តបានក្លាប
ក្រុងប្រឈមបាយត្រូវបានក្លាប	ទុកជាក់ទិន្នន័យក្លាប ។
ពេលរៀនក្រុងបានក្លាប	បើមានអិលសំណែនធនី
កុងយប់តាមចិត្តភត់គោត្តិកិនិ	ឃុប្រើត្រួតពិនិត្យកោត់សុប្បរប់
ហេតុនេះក្រុងកិនិ	ទីបិបមានបំណែន៖ បែនបែនបាប
ក្រុងរួមឱ្យសស្ថិត្តុងបំណាប់	បេរិក្សសំរូបបេក្ខិត្តិត្តិយ
	(សម្រាប់ស្រាវជ្រើសក្នុងចំណែក)

ក - លពិពណ៌ន្ត:

ប [ពិពណ៌ន្ត] = ពិពណ៌ន្ត

បេរិក្ស = ប្រាក់ខេរិក្ស

ទ - គិតិត:

បេក្ខិត្តិយមានបំណែន៖ ហេតុយបានជាមនុស្សបានស៊ា	ក្រុងរួមឱ្យសស្ថិត្តុងបំណាប់
ស្ថិត្តិយប្រមុខ	ក្រុងកិនិស្ថិត្តិយប្រមុខ ។ ពេលទូទាត់អក្សរៀនក្លាប ។

គិត ពាក្យស្ពេះ

សិស្សលូកវិថីអ្នកទៅនា
បើអ្នកចង់ធ្លានជាមនុស្សមានយសសំភួល, បែរីក្រឹត
គេអ្នកត្រូវបានចែកចាយដោយបានចុះ ?

មេដ្ឋាន ៩៣

កូបរបស់កុនលិស្សប្រព័ន្ធតួនិជ្ជគិរ

ទីតុកមាយបានឱ្យកូបរបាយឱ្យមក

ឯកចច្ចាមិថរក្តា

មិនដែលទ្វាយឱ្យអតិថាគរ

បែរស់ដីកូបរបាយឱ្យនេះ

ឯកបានឱ្យកូបរបាយឱ្យមក

មនុស្សទ្វាមិនជាបានជីវិះ

ឯកបាយឱ្យកល់តាមនីមួយៗ

ទីបារេដីនិងជាមនុស្សលូកបាន

ហេតុនេះនានឺតុកមាយ

បានឱ្យកូបរបាយឱ្យមកបាន

លោកទំបានឱ្យការសាកសាន

បានឱ្យអតិថាគរបានប្រចាំពេល

គិតុកដុំមាតានិងប៉ាកា

គិតុកដែលបានប្រកាស

ដីនិងគិណុកូបរបាយឱ្យមក

បែលោកដែរសកម្មជីវិះ

(សន្លឹកិច្ចស្សារដីសិក្សាទាំ ១៩៤១)

គិត ស្សារដីសិក្សាំ

ឯក = (ម. ប. ដី - ហ្សា) ជីវិត, ជីណីវិវសន៍, គាយ៖ ២

[ប្រកិតិ] = រាល់ពេលរាល់នៅលា

ឬ - គិតិតិ:

ទុកមាយបានឱ្យបាយឱ្យមក ឪចិត្តមួយចរក្បាងទ្វានូល; ឯក
បានឱ្យនាមអគ្គបានឱ្យនាមឱ្យណា ឯណៈទ្វានឱ្យបាយឱ្យកល់ត្រាជវ; ដូច្នេះ
ទុកគ្របានឱ្យជូលទុកមាយបាយឱ្យកល់ត្រា ។

ឬ - ពាក្យស្ពេរ:

អ្នកណាបានឱ្យបាយឱ្យមក? អ្នកណាបានឱ្យនាមឱ្យណា ឯណៈទ្វានឱ្យបាយឱ្យកល់ត្រា?
ដូច្នេះយើងគ្របានឱ្យជូលដី ទីប្រាងបាយឱ្យជូលសិស្សូល ?

មេធ្លី ២៤

[ត្រួតពារព្រមបានឱ្យជូលជាយូរយ៉ង់]

នានអេយអ្នកប្រាងមកសិក្សា	គិតិអក្សាទានិនៃ
ឯណៈគ្របានឱ្យជូលដី	ឯណៈទ្វានឱ្យបាយឱ្យកល់ត្រា
ឯកទុកប្រាង	ប្រើកន្លែតត្រូវការសារ
និយហាត់យ៉ានុណាមួយដែលបាន	ប្រើទ្វានឱ្យបាយឱ្យកល់ត្រាបែបណាស់
ហេតុនេះគ្របានឱ្យជូលជាតារ	គ្របានឱ្យជូលជាតាស់
សារកប់ដីនឹងក្នុងការរាយ្យិញ្ញោះ	ជាបច្ចាប់សុខទុកគ្របានឱ្យជូលជាតាស់

ប៊ីលាកស្ត់ដែរហទ្វាសអក
 ពោនិលាកកង់យដែរស្តីថា
 កួនសិស្សមិនសាប់គារាយ
 នៅរៀនយានុវករក្នុង
 គោលការណ៍ដែរស្តីថា
 កួនសិស្សមិនសាប់គារាយ
 កួនសិស្សមិនសាប់គារាយ
 (សង្គតកិច្ចសក្សាទុ ១៩៣៦)

ក - សុពិធីស្ថេរ:

កូម្មៈ = កែង ១ សិប្បស

លើក [លើក] = គានុយប់ទាន, គានំខោរ

ខ - ជិតិតិ:

“នាយសនិតាំនិងដំឡើនតាំនិងទ្វូលូ តាំនិងតាំនិងកាយសិស្ស” ទ្វូលូ
 សក្សា និងទ្វូលូកំអាមេរិយនោះកាលណា កាយ [ប្រុង] “ជាមេរិ
 ចំរើនសិស្ស” ។

អីក - ជា (លោកនិតិបករណ៍)

គ - ពាក្យស្ថេរ:

អកកល់គានរៀន [ប្រុងប្រុង] នាយអី? គារាយប៉ាន្ទូនកាយសិស្ស
 [ប្រុងប្រុង] នាយអី?

មេញ្ញី នឹង ឬប្រ

គុណា	គ្នា
------	------

តាមសណ្ឌាបច្ចាប់ពួកណា	លោកច្បានបង់យើងរាល់គ្នា
ឯកបានឱ្យទានវិធី	តណាមាស្ថបជ្ជក្រកម្មាយ
ឯកតែលកមេត្តាយើងណា ស៊ីវា	លោកចន្ទូរឯកចំសៅរាយ
លោកវិបាយឱ្យទានសកកាយ	ឯកចំនួរយប្រានបែបតាប់
លោកឯកធម៌គិតិការ	លោកឲ្យចូលចូលដីរៀន
ប៊ីកឯកមួនស្សាយើងកន្លែងលោកនេះ	ដូចខេះទីក្រុងសំមេញ្ញា
ផ្លូវកម្មិតយើកយើងមក	ទំនួរឯកចំនួរយក្រុង
ឯកដល់យើងដីលើវិភាគណា	ឯកសាលាប្រាប់ដីរៀន
ឯកកំពើកិច្ចការ	មាតាបិតាបំនុះប៉ែនេះ
ទោះច្បានយសស្តីដីសស	ឯកកំបងគារប្រាប់នគរោន
	សវនីតិចស្សាយឯកសិក្សា

ក - សំណើរូប៖

គុណាន = (ម.ច. ត: ឈ: នា) ការកប់; គិតិកបានឱ្យទានកម្មាយ ឬពី

កាយ = ចិបដ្ឋាការ: ៣៦ មានសក, ពេជ...ជាជីម.

គុណរាយ = គុណរាយ

ផែូ = ទុកមាយ ឬ មាយទុក

វិសេល = បាសា, ប្រក, លួប្រក

ី - គិតិ:

គុបាទិន គិតិទុកមាយទិន របស់ក្នុងសិស្ស ។

ី - ពាក្យល្បៃ:

អកយល់ដឹងមេចឡើង និងពាក្យល្បៃ “គុបាទិន,, ទុកដូចទុកមាយ”?

ដូចមេចបានជាលាក [បានដឹងមិនមែនយើងក្នុងគុណរាយ] ?

មេដ្ឋានទី២

សេបក្រលោកយុវជនទេម្នាចាតិ

ក្នុងទី១នៅក្នុង ១ គិតិជីជាតិ:

កាលវូននៅក្នុង [គិតិស្រប] ក្នុងទានអភិវឌ្ឍជាមីនិតិ

កាលបេះអក្សរ [គិតិគិតិ] ក្នុងទានអភិវឌ្ឍជាមីនិតិ

ក្នុងទានវិធីដ្ឋានក្នុង ឬ លួយចាយីមិនក្នុងទានសម្រាប់

កាលអុំតីរយ៉ាបូលីលរៀងដំ
បេញ្ញមុខរកសុទ្ធ (តីរគ្រាប
ប្រអកិកកនដើមតាំងវួន
ដោយដើមទីនគិតសម្រាត
កាលអុំករកសុំបានសម្រាត
និងញ្ញាត (បច្ចេកទិន្នន័យក្រុង
តីរគ្រាប់បាន) ពីរបាយ

តីរគ្រាប់ដើមទីនគិតសម្រាត
ដែលវិនិយោគបានហេតុ
ប្របាយកំណើនក្នុងប្រព័ន្ធដឹង
ដូចជាពេរិយោគបាន ។

ក - សំណើនូវលំ

អក្សរ = ម. ច. ភាគ - ១: ក) អក្សរ

វិយុត្តិប = កាលនៅជាកុមារៈ - កុមារ់

វិយដិ = រៀយដិនកុំ, ដិន, កម្មោះ (កំ, បាន)

ទុន = ប្រាក់ដើម

ក្នុងសំបីន = (ម. ច. ភិ-ស:បាន)បាន: ជាមុកជា, ឬ ការជាមុកគំ
មានជំពាក់ជំណូលនៅ ឬ ជាមុកមនុមនិមនជាតាស: ចាស់គំគ់ ។

ទ - គិតិ:

“វិនិយោគ់ ជាកោគ (ទិញសម្រាប់សិន្ទម) ពេល់បំណោះ

“ វិជ្ជាសាបធ្លើតុណាតុ—ធមជាតុកាំនីងទ្វាយ នឹងបិតិកិនិត ”

“ នឹមអកសង្គមព្រឹបណិតលោចបាន ។ ”

តីតុន បញ្ហាសង្គម)

គី — ពាក្យស្អែក

ដូចមេចបានជាមុនស្រួលឯៗដែរ] នស្ថិត-រកស្តី ?

ជាមមករបស់អក ។ យល់បានមេចរៀននេះ ?

មេច្ចោះស្ទើ ឬពី

អករៀនកំរៀន ។ ។ ។

រៀនប៉ែង

ចំណោយបិន

យល់ដោយបិន

ចំនួយយល់

ប៉ែងតីផ្លូវ

ចមានីនិយាយ

ត្រូវបាបី

នៃព្រឹបចេះ

ចំប៉ែង

ឱចនេញ

គតសង្គត

លាក់ហោចោ

ឱដមិន

សារតីមា

គប្ប័នា

ឲ្យបែប

តីកាំនីងបិតិដិជាបា:

យល់ប៉ែង

ឱបាកបា

ពារណា

គរៀនបេះ ។

សាកវិញណា

តីវ៉ាណាបេះ

របិនិនេះ

ឲ្យបិតិបេរិ

។

ឃើនកិច្ចិល	ឃើនទីមិច្ចិល	ឃើនាស្ទិច,
ិលមន្តិល	នាំឲ្យក្រុច	នាំប៉កក្រុត;
ឃើនទិស្សហ៌	កិច្ចការរៀប	កិច្ចនៅ
ឱិចប៊ិបោ	កិច្ចិនិយ	ជាប្លាអ្វីបាន ។
	យុរ-អុន (កម្មដសុរឿយា .. ៥១)	

ក - លពិពណ៌ល:

ពិចារណា = (ម. ច. ពិចារ៖ ឈាន) ការ [តិវិនិភកបាយកុដល,

លោតិវិញ្ញាណ = [តិចិក; [តិចិកជាគ្រឹះ, [ចកសម្រាប់

ទួលទិន្នន័យដែលការិនិភកបាយកុដល ។

បិត្តបូរ = គន្លឹងខ្លួយ.

៩ - គិតិតិ:

កម្លាំងព្យាយាម, .ជាសលសម្រេច !

សេចក្តីល [បាននៅសេចក្តីនាសស្សនា !

មនុស្សដីល. ជាមនុស្សស្អាប់មុនស្អាប់ !

គ - ពាក្យល្បេវ:

ប្រអកឲ្យយោចលរបស់អក តាមសេចក្តីសារិក, ពិចារណាកំ

ហាកុដល កិច្ចមេរៀនទេ ?

មេដ្ឋានទី ២៧

ពេលយបសំរាកដ្ឋាន

ក្រុងសំស្បែរឃើនសុខវិញ្ញាសា	ចិនុណាសំនាំឲ្យវិញ្ញាការណ៍
ពេលយបសំរាកដ្ឋាន	ភាពការកំណត់ពីវិទ្យាត
ដើម្បីលើហោលើហើយកាយ	សប្បាយរកកាយផ្លូវគិត
និស្សមាសមានករត	គិតពីដប់បន្ទកកង់
រួនរៀបដកបអន្តែនីតិត	ដល់ចិនុណប៉ុនទែកការ
សមាករិបារយាតា	ទៅកាន់តីបានឡើង
ដើម្បីសការសមាន	សន្ថានាពិធីជាយករាជ្យ
ផ្លូវដ្ឋីការជីវិតចិត្ត	ក្នុងដកសុវត្ថិភាពធម្មតា
ឱ្យកិច្ចទៅនៅបំពេញ	ឱ្យនិទន់នូវគាមិត្ត
អូតេលទំនេរទុមាសា	ចុរាការសាលាគម្មតាវិញ្ញា
ផ្លូវកិច្ចសំស្បែរឃើនប៊ុន	មកពីតីបានមួលពាសពេញ
បាប់រួនសិក្សាសុខនៅពេញ	បំពេញវិញ្ញាផានិករ

(សម្រេចឱ្យទាន់ដើម្បីសិក្សាដំ ១៩៥១)

ក- លោកស្រី:

វិញ្ញាសាលា = គម្រោងបាបិធីដ្ឋាន

វិទ្យាករណី = ហភុជើលទាំងមានសម្រាប់នៅ ។

វិស្សុមមាល = (ម. ច. វិស្សុ: - ម៉ា - មាល់) សមាគករោង

វិបារយាត្រ = (ម. ច. វិបារ: យាត្រា) ការដឹរលាងកំសាន្តស្មាយ ។

សការសមាល = (ម. ច. សការ: សេ: មាល) សម្រាប់ការ, សម្រាប់

គ្រប់ម ។

ឡូមាល = (ម. ច. ឡូម៉ែល), ពីរនៅ ។

អិវិន្ទុ = (ម. ច. អិវិន្ទំ - ធានា) ដឹលសកម្មានបាន្យាន់, តក្កុល្យ, តក្ក

សកសាន្ត ។

ឯ - គិតិ

ពេលសមាករិស្សមាត្រាកាស (កំកុង; ជាពេលឈប់លើកកម្លាំង) ។

ឯ - ពោកស្រួល

ហភុជើលម៉ែលបានជាការយាត្រម៉ោងពេលឈប់សមាកពីរ ?

យោចលីរបស់អក ឬ យោលជឿចម៉ែល ?

រាជទី ២

ករណីយកិច្ចស៊វិង្វុតកូល ..

កើតជាក្តីសប្បស តួនាទីវិង្វុ

តកូលទ្រមានបែប់ខ្លួន ..

មេដ្ឋី និង ក្រឡ

ព្រាតិសត្វន៍ តិវិធីជូនិគិតា

មានកម្មព្រាតិមួយនៅបែកចាន	ដែលបានប្រមួលនៅជុំគា
ក្រឡានសុំគំរែណា	គេរៀនសក្សោបមាបាន
បែរឈាមេណា មានផ្លែអី	ប្រមានទឹកកំយមកដល់បាន
ពួកព្រាតិនោះពួកដឹងមិនមាន	ទឹកជីវិតបានវិនាសអស់
សម្រើតិតការកំណាន ចាប់	ក្នុងមិនហានបេតបេត សារៈ
ដុចចេះគេគិតចោរបាន	ទាំងអស់តាមានរាយបាន
បោគ្គិនប៉ុអកិច្ចិត	គិតគេតាមធមិនកប់គារ
នៅក្នុងបានព្រាតិសត្វន៍	សម្រាប់ខ្លួនសុំគោល
កំបងប៊ុតិវិនិនិនិត្យគារឱ្យយ	អកដឹងប៉ុមានពាក្យុសក្សោ
កំរូម្មាមេាស៊ត្រា ទាំងសរុប	អកនៅគោគិតគេមែលនាយ
	(សន្ថែកប៊ុបសក្សានំ ១៩៣៨)

ក - សព្វពីរលេ:

ប្រមុលធិនិគិតា = នៅរបរមកម្បាំង, ចង្វាប់មិនបែកបិតពីគា ។

ប្រមាបី = (ម.ច - មាត) ការបេតបេត - ពីរបញ្ចាំង

១ - ពិនិត្យ:

នៅកន្លែង ប៊ីមានបន្ទប់ប្រសិទ្ធភាព ត្រូវរក្សាតា កប់ការនៅ
 បន្ទាប់ដូចមួយនេះ ដើម្បីការទុកចំពោះគោលការយ៉ាង កុំភាពនៅពេលបានស្ថិត
 ជនីមួយនៅទីនេះ !

២ - ពាក្យល្បែ:

អក្សត្រូវដើរមេច ប៊ីអក្សដៃទីក្រុមព្រោះអក្សស៉ុខ ? សេចក្តីស៉ុខ
 និងត្រូវត្រូវបានដល់ដូចមួយណាមួយ ?

មេដ្ឋានទី ៣០

ក្រុមព្រោះបេក្ខជាក់តា

និទានអំពីព្រោះមួយក្រុម	នៅយុទ្ធការនៅក្នុងក្រុមព្រោះមួយ
ឈ្មោះដែលមែកនូវតុកមាយ	ឈាល់ត្រូវអនុញ្ញាតយ៉ាង ធម្មតាស៉ុខ
ដូចមានតាមក្រុមព្រោះមួយ	ជាមករកសិទ្ធិនិងសារសោះ
ការបានប្រកួតិន្យាយាយក្នុង	លក់ទិន្នន័យបានចំពោះគោលការយ៉ាង
ការបានប្រកួតិន្យាយាយក្នុង	មានការការពារក្នុងក្រុមព្រោះមួយ
មានប្រកួតិន្យាយក្នុងប្រសិទ្ធភាព	ក្នុងក្រុមព្រោះមួយ
ប្រកួតិន្យាយក្នុងប្រសិទ្ធភាព	សម្រាប់ក្រុមព្រោះមួយ ឈ្មោះល្អ
ឈ្មោះគាត់អនុប្រកម្មទៅ	ក្នុងដែលនៅក្នុងប្រសិទ្ធភាព

ស្មោះគាត់ណែនាំមមកកដ
មតិកដែលបែកគាត់ទាំងប៉ុន្មាន

កែតកបីនឹងដល់គុណភាព
ដោយបានបន្ទាត់ទូចូចអសារ

និនាសកល់គាត់អស្សារ្យ

ហេតុនេះកុមារកំដើរកាម

(សវន៍ពីកូចសិក្សានៅលាន់)

ក - សុពុពលរៀល

ក្រុង = សេចក្តីសរស់នៅ .

អនុបញ្ជី = ស្បាប់បាតបន្ទះទៅ

មធិក ប្បមរតិក = (ម ច ម: ន: ដក) ឲ្យរបស់គុណដែល ស្បាប់

ហើយ

តុលាករ = ម. ច.-លោ អកស្សានដីនឹងសេចក្តី-កស្សានដីនៃភាគតែសេចក្តី

ខ - គិតិត

បន្ទបនមិនសុវត្ថិនីគោ តើនឹងមំនួយនឹងសេចក្តីនិនាសគ្រប់បាន ...

គ - បរាណភាសិត:

ជនធនិជ្ជប័ណ្ណ គិតិតិក

យ - ពាក្យរៀន:

ប្បអកនិតាយក្រុងតាមប្រុកនឹងយាយទុក ហើយឲ្យរាយបាល់សម្រេច
មែន ? បន្ទបនដែលស្មោះគាត់នៅ តើបានដល់ប្បុចមេចូវ ?

មេដ្ឋានទី៣១

ត្រូវគោរពប្រណិតិត្តន៍ និងកម្មាយយើង

ចុរអស់កុមារាំនីងធ្លាយអើយ	អ្នកកែឱយត្រូវគោរពខ្លាបមេប្រា
ឈាន់លាកមានគុណធម៌ស្ថាប្រ	ប្រាប្រាបជ្រួលកិច្ចកិនល្អ
កិនលាកនៃរកអ្នកជាណាកទា	កាស្ទរករុណា ដោយស្ថាដស
ដូចជាកុម្មាយយើងនេះក្នុង	អ្នកក្រកមយើងនេះឡើយ
ត្រូវយើងគោរពខ្លាបច្បូប្រាកដ	បែកាត់បុន្តោនកំឡើងឡើយ
ត្រូវបណ្តុប៉ែតនៃតាមកំកតិយ	អ្នកកែឱយលាកប្រាបុរាណត្រូវណាស់
កំនុណាមិនគោរពខ្លាបមេប្រា	ដំឡើងកាលណាយូចសម្រេច
មិនបានបែងដឹងអ្នកដីជោះ	ដូចនេប្រើនាសមិនដែលល្អ
ដួនឡើងវិញជាលុបប្រាប់	គេបានបាប់បានដាក់ខាងក្រោម
គេហើយបាក់រាយឃើញ ។	ដែបចេះមិនលើកំដើរតាម
	(សន្តិភ័យសក្តាប់ទៅនៅ)

កិ-សំពិនិរូប

ប្រណិតិត្តន៍ = ការសំដើរសេចក្តីគោរព, ការគំនាយចំ

មេដ្ឋាន = អ្នកដែលជាប្រធានកន្លែងដែករាយឃើញ ។